

MEMÒRIES
DE L'ACADÈMIA MALLORQUINA
D'ESTUDIS GENEALÒGICS

**MEMÒRIES
DE L'ACADEMIA MALLORQUINA
D'ESTUDIS GENEALÒGICS**

Nº 5

**© J. Cirera i Prim
A. Morey Tous
A. Pascual
P. de Montaner**

pels seus articles

Reservats tots els drets. Cap part d'aquesta revista pot ésser reproduïda, emmagatzemada en un sistema d'informàtica o transmesa de qualsevol forma o per qualsevol mitjà, electrònic, mecànic, fotocòpia, gravació o altres mètodes sense previ i exprés permís de l'editor de la revista

amb el suport de l'Ajuntament de Palma de Mallorca

**Realitza: Prens Universitaria
c. Terra Santa, nº 5
07001 Palma de Mallorca**

Dep. Legal.: PM 658/93

PRESENTACIÓ

Amb aquest número cinquè de les Memòries de l'Acadèmia Mallorquina d'Estudis Genealògics pretenim donar continuïtat a una publicació que, per diverses raons, fa anys que es va interrompre. Recentment, l'Acadèmia ha représ la seva tasca amb entusiasme i el seu bolletí no podia mancar en aquesta singladura. Per altra banda, el seu contingut anuncia els tipus d'articles que hi tindran cabuda a partir d'ara: no només estudis estrictament genealògics sinó també estudis relacionats amb la història social, de la qual la genealogia és disciplina auxiliar.

Volem agrair a la regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Palma el seu ajut que ens ha permès de reiniciar la col·lecció, i és desig de l'Acadèmia que el present exemplar tinga abundant successió.

Roman Piña Homs
*President de l'Acadèmia Mallorquina
d'Estudis Genealògics*

ÍNDIX

Genealogia de la casa de Montanyans a Mallorca <i>Jaume Cirera i Prim</i>	7
El segrestament del patrimoni Vivot com a conseqüència de la pèrdua del fideïcomis de Desclapés (1746-1753) <i>Antònia Morey Tous</i>	17
Can Berard del carrer del Sol, más tarde Can Escoffet <i>Aina Pascual</i>	25
La pobreza estamental en el brazo noble mallorquín: el ejemplo de los Morey <i>P. de Montaner</i>	35

El segrestament del patrimoni Vivot com a conseqüència de la pèrdua del fideïcomís de Desclapés (1746-1753)

Antònia Morey Tous

I

La noblesa mallorquina - de la mateixa manera que altres nobleses europees - es serví de la institució del fideïcomís per a evitar la desintegració dels seus patrimonis: els béns fideïcomissats, és a dir vinclats, només es podien vendre per motius molt concrets. Tant és així, que ni tan sols es podien alienar per pagar deutes¹. Amb tot i això, quan el titular d'un patrimoni totalment fideïcomissat no disposava de liquidesa per fer front als seus creditors, calia arbitrar un sistema de pagament. En aquests casos la solució solia ser sempre la mateixa: Sa Majestat manava el segrestament dels béns, els quals - en el cas de Mallorca - passaven a ser administrats per la Reial Audiència². D'aquesta manera s'assegurava, d'una banda, el pagament del deute i, de l'altra, que el patrimoni romangués íntegre. Amb altres paraules: els propietaris de vincles sabien que si arribat un moment no podien respondre dels seus deutes, Sa Majestat interviendria al seu favor evitant que perdessin els béns vinclats.

D'aquesta manera s'explica que malgrat la freqüent manca de liquidesa, la noblesa mallorquina aconseguís arribar al segle XIX - i en alguns casos inclús a principis del XX - amb uns patrimonis considerables. Sembla que no serà fins a la segona meitat del segle XIX - com a conseqüència de les lleis desvinculadores³, quan els titulars de béns fideïcomissats els hauran de vendre si poden afrontar els seus crèdits. Però el que ara pretenim no és posar de relleu les conseqüències de les lleis desvinculadores sobre els patrimonis nobiliaris mallorquins, sinó veure amb un cas concret el que dèiem en un principi: què succeïa abans de la instauració de l'Estat Liberal quan el titular d'un patrimoni totalment fideïcomissat declarava no poder pagar els deutes per no disposar de liquidesa econòmica? El titular del patrimoni escollit és Don Joan Sureda i de Villalonga, I Marquès de Vivot (16-17), i el motiu el segrestament dels seus béns per mor de la pèrdua del vincle de Desclapés, fideïcomís que els Sureda posseïren durant gairebé cinquanta anys.

II

El 27 de gener de 1737⁴ el Consell de Castella feia pública una Reial Sentència mitjançant la qual declarava a favor dels Comtes de la Cueva un conjunt de béns que des de 1692 posseïen els Sureda. Entre els més importants: unes cases a Ciutat al carrer d'En Cal.lar, (part de l'actual Can Vivot), unes altres cases i celler a la vila de Manacor, les possessions Rotana, Brandísa i el Rafalet també a Manacor.

Aquests immobles - juntament amb diversos censos i censals - procedien del fideïcomís denominat impròpiament de Desclapés a causa que la seva fundadora, la magnífica

Margalida Barthomeu i Valentí era vídua en segones núpcies del cavaller Romeu Desclapés i Fuster Margalida féu testament el 17 d'agost del 1559 davant el notari Perot Genovard: fundà un fideïcomís a favor del seu nét Gregori de Villalonga i de Verí (1659). Tot seguit la seva filla pubilla Dona Magdalena de Villalonga i Despuigs, casada amb Don Joan-Miquel Sureda i de Santacília, s'apropià dels béns que integraven el vincle i començaren els plets. El 1661 la branca dels Villalonga, coneguda posteriorment com a dels Comtes de la Cueva⁶, acudí a la Reial Audiència de Mallorca al·legant que Dona Magdalena era cognada del primer cridat, raó per la qual no podia posseir els béns del vincle. La Reial Audiència trigà molts d'anys en dictar sentència però, finalment, el 26 de gener del 1692 es pronuncià a favor del fill de Dona Magdalena de Villalonga i Despuig, és a dir, a favor de Don Joan Sureda i de Villalonga, futur I Marquès de Vivot. Amb tot i això, els Comtes de la Cueva continuaren el plet i aconseguiren que després de més de quaranta anys de desavinences el Consell de Castella revocàs la sentència dictada per la Reial Audiència de Mallorca: el 27 de gener del 1737 Don Jordi de Villalonga i de Velasco, II Comte de la Cueva, era reconegut com a vertader successor del vincle de Desclapés, mentre que Don Joan Sureda i de Villalonga, I Marquès de Vivot, era condemnat al pagament dels fruits del fideïcomís des del 1661, any en que els Villalonga havien interposat demanda. Per tal d'escorcollar les entrades que havien reportat els béns de Margalida Desclapés (és a dir Barthomeu i Valentí) durant els anys que foren dels Sureda (1692-1734/37) es procedí a la seva liquidació i s'arribà a la conclusió que el Marquès de Vivot havia de tornar als Villalonga la desorbitada xifra de 96.568£ 6s 6d⁷.

Tot i que aleshores el patrimoni del I Marquès de Vivot era considerable⁸ s'adreçà al Consell de Castella exposant que no es podia fer càrrec del deute. En primer lloc perquè durant la Guerra de Successió havia gastat gairebé tot el capital líquid del que disposava per recolzar la causa de Felip V⁹ i, en segon lloc, perquè tots els béns del seu patrimoni es trobaven subjectes a qualque fideïcomís, motiu pel qual no podia posar-los en venda. Malgrat que els motius exposats per Don Joan Sureda i de Villalonga fossin certs, calia arbitrar un sistema per a restituir els fruits del fideïcomís de Desclapés als Villalonga. La solució que en aquest cas s'adoptà fou idèntica a la que des de segles anteriors se seguia quan els possessors de vincles declaraven no poder afrontar els deutes: el 12 de juliol del 1746 Sa Majestat dictà una Reial Provisió manant el segrestament dels béns del Marquès de Vivot. Això volia dir que la Reial Audiència de Mallorca administraria el patrimoni Vivot fins que s'hagués restituit el deute a la Comtessa vídua de la Cueva i els Sureda només rebrien una quantitat en metàl·lic en concepte d'aliments¹⁰.

Els béns que se segrestaren a petició de la Comtessa vídua de la Cueva foren els següents:

- Pastures de la possessió Son Sureda (Marratxí) i del Rafal Cabàs (Bunyola), arrendades per l'annua mercè de 215£ anuals.
- La possessió Sa Coma (Valldemossa), arrendada per 705 £ anuals.
- La possessió Païssa (Llucmajor), arrendada per 200 £, 40 quarteres de blat i 20 quarteres d'ordi cada any.
- L'hort del Portixol, arrendat per 80 £ anuals.
- Diverses sorts anomenades el Cos (Petra), arrendades per 90 £ anuals.
- L'hort de l'Hereu (Petra), arrendat per 50 £ anuals.
- L'hostal de n'Antic (Sant Joan), arrendat per 35 quarteres de blat anuals.
- Els rafals Son Perelló i Son Català (Selva), arrendats per 125 £ i 100 quarteres de blat anuals.
- El rafal Cabàs (Santa Maria del Camí), conduit a dos i terç.

- La possessió Son Sureda (Marratxí), segons sembla explotada directament pel Marquès de Vivot.

En resum, són segrestats tots els béns del Sureda excepte les seves cases a Palma (parròquia de Santa Eulàlia), la possessió Son Vivot del Puig d'Inca, i el rafal Son Albertí. La causa del no segrestament d'aquests darrers immobles no és, com en un principi podia semblar, deixar-los per a mantenir la seva Casa, sinó que el motiu està altra vegada relacionat amb deutes. Tant les cases com les finques esmentades es trobaven ja confiscades pel tribunal del Sant Ofici¹². No hi ha dubte, per tant, que als voltants dels anys 1745-50 la situació econòmica del patrimoni Vivot no podia ser més crítica. Tots els béns es trobaven confiscats, uns pel Sant Ofici i els altres per la Reial Audiència. Ambdues institucions havien fet graduació de creditors i eren les responsables d'administrar el patrimoni i fer els pagaments oportuns. Així, per exemple, pel que fa al segrestament de la Reial Audiència disposam d'un expedient que conté els lliuraments que es feren als distints creditors del Marquès de Vivot i les quantitats que aquest rebé per tal de fer front a despeses molt diverses¹³: salaris dels criats, pagaments dels plets, impressions d'al·legacions jurídiques, etc. Ara bé, les quantitats més elevades eren sempre a favor de la Comtessa vídua de la Cueva, ja que d'acord amb la graduació que s'havia realitzat prèviament era la major creditora del Marquès de Vivot. Amb tot i això, al llarg de l'expedient trobam nombroses queixes que demostren que la Comtessa no estava d'acord amb el tipus d'administració que portava la Reial Audiència. Es més, el 2 d'agost del 1746 s'adreçà al Consell de Castella demanat que fossin subhastades algunes de les possessions segrestades. Don Joan-Miquel Sureda i de Togores, fill i hereu del I Marquès de Vivot, es defensà d'aquesta petició - i d'altres posteriors - al·legant "com sempre", que tots els béns del patrimoni Vivot es trobaven vinculats i que, a més a més, els fideïcomissos eren molt anteriors al crèdit de la Comtessa vídua de la Cueva, motiu pel qual la petició de subhastament era injusta. Sobre aquestes pretensions la Reial Audiència de Mallorca dictà Reial Sentència que es féu pública el 19 de febrer del 1753 i Reial Provisió dia 22 de març del mateix any. Mitjançant aquests instruments foren declarats a favor de Don Joan-Miquel Sureda i de Togores els fideïcomissos que abans eren del seu pare: "*para de esta suerte atajar y mas facilmente impedir el desperdicio de aquellos bienes mandados conservar por el fundador en todos los sucesores*"¹⁴. Sembla que el 1753 l'hereu del I Marquès de Vivot recuperà els béns que el 1746 havien segrestat al seu pare. Ara bé, calia arribar a un acord amb la Comtessa vídua de la Cueva per a restituir el deute dels fruits del vincle de Desclapés i aquest no arribà fins el 1755: dia 22 de juliol d'aquell any, Don Joan-Miquel Sureda i de Togores, II Marquès de Vivot, i Dona Catalina de Velasco, Comtessa vídua de la Cueva, firmaren acte de concòrdia davant el notari Miquel Morey¹⁵. Els pactes d'aquell públic instrument són en resum els següents:

- 1) Ambdues parts renunciaren a totes les causes i pretensions que sobre el fideïcomís de Desclapés seguien davant la Reial Audiència de Mallorca i el Consell de Castella.
- 2) La Comtessa vídua de la Cueva, potser convençuda que el Marquès de Vivot no podria seguir vivint "conforme llur estament" i fer front a un deute de prop de 1.000 £, accedí a rebaixar-li en 40.000 £: "*cuya remision y condonacion hizo para que el dicho Marqués de Vivot y los suyos sean dueños del referido reliquio y puedan hacerse credito del mismo contra quien les pareciere*"¹⁶.
- 3) El Marquès de Vivot per tal de liquidar les 40.000 £ s'obligà a pagar anualment - per espai de quaranta anys - 1.000 anuals, les quals començarien a pagar-se el mateix any que es firmava l'acte, és a dir, el 1755. D'aquesta manera el deute

quedaria liquidat el 1795. Com que Don Joan-Miquel Sureda i de Togores no disposava de béns lliures ni de diners en efectiu, transferiria la Comtessa vídua de la Cueva la renda d'algunes possessions:

- L'annua mercè de la possessió Son Verí de Valldemossa; 450 £.
- L'annua mercè dels rafals Son Català i Son Perelló de Selva; 250 £.
- Un cens¹⁷ de 300 £ que feia anualment la Universitat i vila de Sencelles.

Però aquesta transferència no fou tan senzilla com sembla deduir-se del document: part de les rendes que ara cedia el II Marquès de Vivot a favor de la Comtessa vídua de la Cueva ja els havia transferides son pare a favor d'altres creditors. Així, per exemple, el 9 de desembre del 1722 havia cedit 100 L anuals del censo de Sencelles a favor de Gabriel Aguiló per tal d'afrontar un deute 1.500 £. La renda de Son Català i Son Perelló servia des del 25 de febrer del 1740 per pagar un crèdit de 4.000 £ a Antoni Piçà. Finalment, de la renda de Son Verí calia restar 37 £ 4 s anuals que des del 17 de setembre del 1744 es pagaven a Agustí-Antoni Aguiló per un crèdit de 1.500 £. D'aquí que al II Marquès de Vivot no li quedàs més remei que comunicar als descendents dels creditors esmentats que cedissin la renda a la Comtessa vídua i, a canvi, transferir-los altres ingressos.

- 4) El Marquès de Vivot es comprometé en el decurs dels quaranta anys següents a entregar les quantitats estipulades maldament que la renda de les possessions convenides baixàs.
- 5) Els arrendaments de Son Verí, Son Perelló i Son Català es faran en nom de la Comtessa vídua, qui acordarà els pactes i les ànues mercès amb els arrendataris. Malgrat tot, el Marquès de Vivot serà convenientment informat dels pactes, puix haurà de tenir cura que a llarg plaç no li puguin ser perjudicials.
- 6) En el transcurs dels següents quaranta anys les millores de les possessions mencionades seran a càrrec del Marquès de Vivot, qui haurà d'invertir anualment 10 £ a cada finca. Restarà també obligat a pagar les talles a les que estan subjectes els distints immobles.
- 7) El Marquès de Vivot no haurà de respondre -però- de les baixades de renda que puguin ocasionar els infortunis del temps. Es a dir, la Comtessa vídua no podrà demanar indemnitzacions a causa de males anyades, fams, guerres, pestes, nevades, pluges, etc.

La documentació consultada a l'Axiu de Can Vivot posterior a l'estipulació d'aquesta escriptura no esmenta més desavinences entorn a aquest vincle. L'únic que ens consta és que els pagaments es feien amb normalitat. En temps del II Marquès de Vivot s'havien pagat 9.000 £ i les restants es degueren fer efectives en vida del III Marquès, puix tot pareix indicar que el deute es liquidà tal i com s'havia estipulat - el 1795. No obstant això, cal tenir present que el patrimoni Vivot arrossegà el deute provinent del vincle de Desclapés al llarg de més de cent anys.

De la lectura dels fets exposats hom pot deduir la relació existent entre la genealogia i la institució fideïcomissària. El fundador d'un vincle estableix les característiques del fideïcomís (de primogenitura, agnàtic, cognàtic, etc.) i estipula l'ordre de successió que s'ha de seguir. Això significa - per exemple - que si el fideïcomís és agnàtic - com succeïa amb el de Margalida Barthelemeu i Valentí - no el podien posseir, almanco legalment, els descendents cognats del fundador. Aquesta lògica era força coneguda pels membres de la noblesa mallorquina i els d'altres estaments que engrossaven els eus patrimonis mitjançant la incorporació de vincles fundats per altres famílies que s'anaven extingint. Malgrat tot, quan s'acabava la descendència directa d'una branca que havia disfrutat de qualche fideïcomís era

normal que les altres famílies cridades pel fideïcomitent estassin a l'aguait i reclamassin - tan si era legal com no - la successió al vincle. I això succeí, com hem vist, el 1659 quan a la mort de Don Gregori de Villalonga i de Verí tant els Sureda de Can Vivot - mitjançant Doña Magdalena de Villalonga i Despuig - com els Villalonga (titulats posteriorment Comtes de Sa Cova, en castellà La Cueva) reclamaren el vincle de Desclapés. En aquesta ocasió la Reial Audiència de Mallorca donà la raó als Sureda, però a la llarga les investigacions genealògiques dutes a terme pel Consell de Castella demostraren que els successors legals eren tanmateix els Villalonga, la qual cosa tingué - com hem vist - sèries repercussions econòmiques pel patrimoni Vivot.

Aquests tipus de desavinences entorn a la institució fideïcomissària expliquen, d'una banda, l'abundància d'algunes legacions jurídiques (impreses i manuscrites) als arxius i biblioteques de l'Illa i, de l'altra, l'interès dels membres de la noblesa en conservar tots els documents relatius a qüestions hereditàries i en recopilar i exhibir les genealogies dels seus ascendents. Així com la cura que tenien en incorporar, al mateix temps que passaven a posseir un nou vincle, l'arxiu particular de la família que s'havia extingit. El seu interès immediat era, evidentment, genealògic: demostrar sense dificultats que descendien del fideïcomitent. Ara bé, darrera aquest interès genealògic no hi ha dubte que s'hi amagava la vertadera finalitat: acumular patrimoni, la qual cosa volia dir - a la llarga - acumular ingressos.

NOTES

- (1) Les sigles ACV que apareixeren en aquestes notes remeteixen a l'Arxiu de Can Vivot (Palma). Sobre la institució del fideïcomís en el Regne de Mallorca vegeu la tesi doctoral de Luz Zaforteza de Corral, *La sustitución fideicomisaria condicional en la Compilación del Derecho Civil de las Islas Baleares*, Universitat de les Illes Balears, Departament de Dret Civil, 1988 i, més concretament, el seu article titulat "Notas en tomo al fideicomiso en el Reino de Mallorca", dins *Estudios Baleàrics*, nº 34, 1989, p. 55-61. Les diferències bàsiques entre el *mayorazgo* castellà i el fideïcomís mallorquí estan esbrinades a Antònia Morey Tous, "L'heretat de Can Thomàs: un exemple de transmissió fideïcomissària a Mallorca", dins *Estudios Baleàrics*, nº34, 1989 p. 63-69. L'estudi més complet sobre el *mayorazgo* castellà continua essent el de Bartolomé Clavero, *Mayorazgo: propiedad feudal en Castilla (1639-1836)*, Madrid, 1974.
- (2) Un exemple de confiscació d'un patrimoni nobiliari subjecte a *mayorazgo* és l'estudiat per Ignacio Atienza Hernández, "La quiebra de la nobleza castellana. Autoridad real y poder señorial: el secuestro de bienes de la Casa de Osuna", dins *Hispania*, nº 156, 1984, p. 49-81. Una primera aproximació a la problemàtica de l'endeutament dels patrimonis nobiliaris mallorquins la podeu trobar a Antònia Morey Tous; *De la nobleza mallorquina: el patrimonio Vivot (selges XVI-XIX)*, Memòria de doctorat presentada a la Universitat de les Illes Balears, Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts, 1989. El treball que ara present és, en realitat, un extracte de les pp. 143-149 de l'esmentada memòria de doctorat.
- (3) Les conseqüències de les lleis desvinculadores pel desmantellament de la gran propietat mallorquina resten encara per estudiar. De moment l'únic que ens consta - a partir d'un mostreig fet als Reïstres d'Hipoteques d'Artà, Capdepera i Son Servera - és que els establiments de les grans possessions del Llevant de Mallorca es fan en època de govern liberal, la qual cosa pareix indicar que estan en relació amb les lleis desvinculadores. Però aquest és un projecte d'investigació en curs que encara no permet fer afirmacions. Un estudi pioner en aquest sentit és el que ha fet per Múrcia María Teresa Pérez Picazo, *El mayorazgo en la historia económica de la región murciana: expansión, crisis y abolición (siglos XVII-XIX)*, Madrid, 1991.
- (4) Les dades concretes del fideïcomís de Desclapés les hem extretes del *Llibre Roig* (ACV, f. 67-71), del resum que precedeix la "Liquidación de los frutos..." (ACV, reg. gral. 7.049), del "Convenio entre Don Juan Miquel Sureda i de Togores y Doña Catalina de Velasco" firmat davant el notari Miquel Morey el 1755 (ACV, reg. gral.. 7.050) i del "Memorial ajustado..." presentat pel jurista Jaume Serra i Nadal.
- (5) D'acord amb la liquidació del fideïcomís de Desclapés (ACV, reg. gral. 7.049) entre els anys 1661-1709, les possessions d'aquest vincle proporcionaren uns ingressos anual de 717 £ 4 s.
- (6) El títol de Comte de Cova -posteriorment castellanitzat com a Comte de la Cueva- fou concedit per Felip IV a Francesc de Villalonga i Fortuny el 1693. Vegeu Josè Ramis de Ayreflor y Sureda, *Alistamiento noble de Mallorca del año 1762: noticias genealógicas, heráldicas y biográficas de los individuos y familias continuados en el mismo*, Palma de Mallorca, 1911, p. 90. Més informació sobre aquesta família a Donald G. Murray/Aina Pascual, *La casa y el tiempo: interiores señoriales de Palma*, José J. de Olañeta, 1988, p. 104.
- (7) ACV, reg. gral. 7.049, f. 14V.
- (8) Per a una evolució del patrimoni Vivot des del 1636 al 1912 vegeu la meua memòria de doctorat, citada a la nota 2, i en especial les p. 100-107 de la mateixa.
- (9) ACV, reg. gral. 3.553.
- (10) Aquesta era la sortida per la qual solia optar l'autoritat reial quan un patrimoni vinculat estava endeutat. Vegeu per exemple l'article de Ignacio Atienza citat a la nota 2.
- (11) "Secuestro de bienes del Marques de Vivot por el Santo Oficio, 1745" (ACV, reg. gral. 279, ff. 1-1V).
- (12) ACV, regl. gral. 279. f. 3
- (13) "Sequela segunda de mandatos contra el producto de los bienes sequestrados de Don Juan Sureda Marqués de Vivot" (ACV, reg. gral. 5.129).
- (14) Ramimundo Servera, *Por D. Juan Miquel Sureda, y Togores con D. Juan Sureda y Villalonga [...] su padre, y sus acrehedores sobre varios fideicomissos, y subastación de bienes sujetos, à dichos vinculos, (1753)*, p. 21.
- (15) ACV, reg. gral. 7.050.
- (16) ACV, reg. gral. 7.050, ff. 27-V-28.

- (17) La Universitat de Sencelles estava obligada al pagament d'aquesta quantitat des del 22 d'agost del 1724, data en que Don Joan Sureda i de Villalonga, I Marquès de Vivot, establí al seu favor el rafal L'Arissal, procedent de l'heretat de Dona Magdalena Sureda i de Santacília. Aquesta el deixà en herència al seu germà Don Joan-Miquel i d'aquesta passà al I Marquès de Vivot, autor de l'establiment (ACV, Llibre Roig, f. 65-66). L'Arissal estava subjecte al fideïcomís fundat per la mateixa Dona Magdalena (testament signat davant el notari Guillem Poderós el 23 d'abril del 1673) i, en teoria, no es podia alienar. Amb tot i això, el I Marquès de Vivot l'establí, com hem dit, a favor de la Universitat de Sencelles. El seu fill era -però- conscient de la il·legalitat de l'escriptura, puix a la transferència que fa a favor de la Comtessa vídua de la Cueva fa constar que la cessió del censo de l'Arissal no significa "aprobar la enagenación de dicho Predio... si que antes bien quiere decir tener sus derechos salvos para impugnarla, remplazando en tal caso de otros fondos liquidos las dichas trescientas libras" (ACV, reg. gral. 7.050, f. 29).
- (18) Les al·legacions jurídiques -de la mateixa manera que els memorials en dret, els informes jurídics, etc. -tenen com a objectiu primordial informar sobre els litigis que mantenen dues o més parts. En principi no s'observen grans diferències entre una al·legació jurídica -per exemple- i un memorial en dret, però a la pràctica cada document té característiques pròpies. Així, mentre que els memorials en dret contenen la descripció del litigi -feta per una tercera persona anomenada relator- des del moment de la interposició de la primera demanda fins que es dona a conèixer la relació, les al·legacions jurídiques contenen la defensa que fa un letrat d'alguna de les parts litigioses. Al llarg de la seva exposició el letrat esmenta tots els documents que justifiquen la seva tesi: testaments, inventaris, pragmàtiques, lleis, etc. Amb l'objectiu de facilitar la comprensió del plet, les al·legacions també solen incloure genealogies, fet que les converteix en fonts imprescindible per a la reconstrucció famílies. Ara bé, cal no oblidar que cada letrat selecciona els documents acreditatius que més convenen al litigant que el defensa, d'aquí que l'ideal sigui consultar les al·legacions fetes a favor de les distintes parts. De tota manera, i a efectes d'arxivista i de biblioteconomia, s'adopta la denominació genètica "Al·legacions" per a aquests tipus de documents.